

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de asgari ücretin ve emekli aylıklarının geçinmeye yetmediği, kamuoyunda sıkça ve haklı olarak tartışılmaktadır. Ancak sosyal yardım sisteminin en kırılgan basınç noktalarında; engelli bireyler, engelli yakını olan aileler ve evde bakım verenler açısından tablo daha ağırdır. Çünkü bu haneler yalnızca düşük gelirle değil, aynı zamanda bakım yükünün tek haneye yığılmasıyla; çalışma hayatından dışlanma, sosyal güvenlikten kopma ve uzun vadeli yoksulluk riskiyle karşı karşıyadır.

2026 yılında yaşlı ve engellilere yönelik sosyal yardım kalemlerinde yapılan artışlar; yaşlı aylığının 5.390 TL’den 6.393 TL’ye, %40–69 engelli aylığının 4.302 TL’den 5.103 TL’ye, %70 ve üzeri engelli aylığının 6.454 TL’den 7.655 TL’ye, 18 yaş altı engelli yakını aylığının 4.302 TL’den 5.103 TL’ye, evde bakım yardımının ise 11.702 TL’den 13.878 TL’ye yükseldiğini göstermektedir. Bu artışlar, temel yaşam giderleri karşısında “yaşamak” ile “idare etmek” arasındaki çizgiyi ortadan kaldırmakta; sosyal yardımları bir hak olmaktan çıkarıp fiilen sadaka düzeyine indiren bir sonuç üretmektedir.

Üstelik bu kırılgan yapı içerisinde, 16.01.2026 tarihli ve 33139 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Evde Bakım Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile evde bakım yardımına erişim ve gelir hesabına ilişkin usul ve esaslarda kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerin, uygulamada hak kaybı doğurup doğurmadığının, gelir hesaplamasının hangi ölçütlerle yürütüldüğünün, “bakıma muhtaçlık” ölçütlerinin nasıl daraldığının ve geri ödeme/geri tahsilat risklerinin ne ölçüde arttığının şeffaf biçimde ortaya konulması zorunludur.

Bu nedenle, sosyal yardım artışlarının geçim koşulları karşısındaki yeterliliğinin; evde bakım yardımı ile engelli yakını aylığının, bakım emeği ve sosyal güvenlik kaybı üzerindeki etkilerinin; 16.01.2026 tarihli yönetmelik değişikliğiyle getirilen düzenlemelerin hak kayıplarına yol açıp açmadığının tespit edilmesi ve kalıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Elif Esen
İstanbul Milletvekili

Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Sosyal devletin ölçüsü, vatandaşını “yardım alan” bir istatistiğe indirgemek değil; insan onuruna yakışır yaşamı güvenceye almaktır. Yaşlılık, engellilik ve bakım ihtiyacı; bireyin “başının çaresine bakması” gereken bir alan değildir. Bu ihtiyaçlar, kamunun gözetim ve destek yükümlülüğünün en çıplak hâlidir.

Bakanlığın 2026 yılına ilişkin yayımladığı materyalde; yaşlı aylığının 6.393 TL, %40–69 engelli aylığının 5.103 TL, %70 ve üzeri engelli aylığının 7.655 TL, 18 yaş altı engelli yakını aylığının 5.103 TL ve evde bakım yardımının 13.878 TL olduğu görülmektedir. Bu düzeyler, barınma, gıda, enerji, ulaşım ve sağlık giderlerinin baskısı altında, bakım verenin çoğu zaman çalışamadığı veya kayıtlı istihdamdan koptuğu gerçeğiyle birleştğinde, geçim açığını kapatmak bir yana, yoksulluğu kalıcılaştıran bir mekanizmaya dönüşmektedir.

Engelli bireylerin önemli bir bölümünde bakım, fiilen bir aile üyesi tarafından sağlanmaktadır. Bu bakım, çoğu zaman “görünmeyen emek” olarak kalmakta; bakım verenin sosyal güvenlik sistemiyle bağı zayıflamakta, emeklilik hakkı ve uzun vadeli gelir güvencesi fiilen ortadan kalkmaktadır. Bu nedenle engelli yakını aylığı ve evde bakım yardımı, yalnızca bir ödeme kalemi değil; bakım emeğinin ve yaşam hakkının asgari teminatıdır.

Tam da bu teminatların en kritik olduğu alanda, 16.01.2026 tarihli ve 33139 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan “Evde Bakım Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile evde bakım yardımının koşulları ve gelir hesabı yöntemleri yeniden düzenlenmiştir. Resmî düzenleme ve uygulamaya yansıyan tartışmalar çerçevesinde özellikle şu başlıkların hak kaybı üretme riski taşıdığı anlaşılmaktadır:

1. Gelir hesabının genişletilmesi: Kira geliri üretmeyen taşınır ve taşınmazlar ile araçların değerleri üzerinden, “gelir” varsayımıyla hane gelirine ekleme yapılmasına imkân veren yaklaşımın (örneğin rayiç/kasko değerleri üzerinden oranlama) gerçek gelir kavramıyla uyumu ve uygulamadaki etkileri,
2. Kapsamın daraltılması: Bakıma muhtaçlığın “tam bağımlılık” ekseninde dar yorumlanıp daraltılmadığı; “kısmi bağımlı” olup fiilen bakım ihtiyacı bulunan kişilerin sistem dışına itilip itilmediği,
3. Bildirim ve geri tahsilat riski: Vatandaşlara ekonomik durum değişikliği bildirim yükümlülüğü getiren ve bildirim yapılmadığında geriye dönük tahsilat riskini büyüten düzenlemelerin, hukuk devleti ilkesi ve ölçülülük açısından sonuçları,
4. Rapor/rapor türü koşulları: “Son tarihli sağlık raporu” gibi şartların ve rapor türlerine ilişkin daraltıcı uygulamaların, kanunun öngördüğü çerçeveyi fiilen daraltıp daraltmadığı.

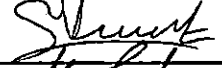
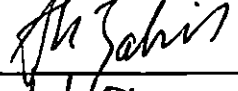
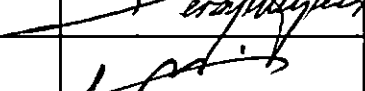
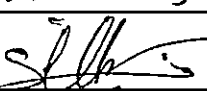
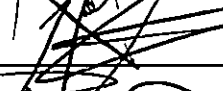
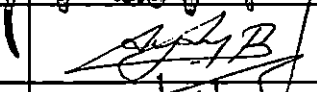
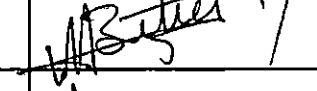
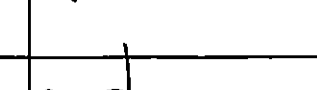
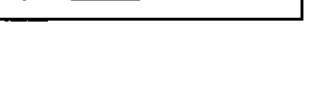
Elif ESEN
İstanbul Milletvekili

Bu başlıkların her biri, yalnızca teknik bir mevzuat tartışması değildir: Bir evde bakım yardımı kesildiğinde, çoğu zaman yalnızca bir ödeme kesilmez; evin içindeki bakım düzeni çöker, bir hane daha görünmez yoksulluğa itilir, bir kişi daha sosyal güvenlik dışına düşer.

Bu nedenle;

- Sosyal yardım artışlarının reel geçim maliyetleri karşısındaki yeterliliğinin,
- Engelli yakını aylığı ve evde bakım yardımının hane ekonomisi, bakım emeği ve istihdamdan kopuş üzerindeki etkilerinin,
- 16.01.2026 tarihli yönetmelik değişikliğinin uygulamada doğurduğu/ doğuracağı hak kayıplarının,
- Gelir hesabı yöntemlerinin, rapor süreçlerinin ve denetim/geri ödeme mekanizmalarının hukuki ve sosyal sonuçlarının

bütün boyutlarıyla incelenmesi; ilgili kamu kurumlarından, uzmanlardan, engelli örgütlerinden ve bakım verenlerin temsilcilerinden görüş alınması; mağduriyetlerin giderilmesi ve hak temelli bir bakım politikası için gerekli yasal/ıdarî adımların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması zaruri hâle gelmiştir.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
SADULLAH KISACIK	ADANA	
İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
MESUT DOĞAN	ANKARA	
SADULLAH ERGİN	ANKARA	
ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
MEHMET ATMACA	BURSA	
SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
ELİF ESEN	İSTANBUL	
HASAN KARAL	İSTANBUL	
MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
BİROL AYDIN	İSTANBUL	
MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
MEHMET EMİN EKMEN	MERSİN	
SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
MEHMET KARAMAN	SAMSUN	